

Як не перетворитися на ліліпута? Пленерний урок розвитку мовлення за романом Джонатана Свіфта «Мандри Гуллівера» (9 клас)

УДК 373.5.016:821.09(410)(092)СВІФТ

<https://doi.org/10.33989/3083-6387.2025.3.336579>

Мета:

- **формування ключових компетентностей:** спілкування державною мовою; громадянська і соціальна компетентність; екологічна грамотність і здоровий спосіб життя; ініціативність і підприємливість; математична компетентність; уміння вчитися впродовж життя;
- **формування предметних компетентностей:** розвиток зв'язного мовлення; розвиток образного й логічного мислення; навички літературно-рознавчого аналізу; розвиток творчих навичок; формування вміння зіставляти, порівнювати, робити висновки; сприяти вихованню любові до книги, мистецтва, природи, гуманності, справедливості, вмінню цінувати людину за її вчинками.

ПЕРЕБІГ ЗАНЯТТЯ

I. Мотивація навчальної діяльності.

- **Бесіда.**
 - Хто з вас любить мандрувати?
 - У яких країнах хотіли б побувати?
 - Чи хотіли б ви побувати у вигаданих країнах? Як ви гадаєте, чи є там щось цікаве для нас із вами?

Марія Круглій,

учителька української мови та літератури,
зарубіжної літератури, Вороблячинська гімназія
імені Героя України Віталія Коцюби
Яворівського району Львівської області

II. Оголошення теми і завдань уроку.

У ч и т е л ь. Сьогодні ми продовжимо нашу мандрівку вигаданою країною Ліліпутією, де нам слід з'ясувати: люди народжуються ліліпутами чи стають ними впродовж життя.

Оцінювати свої знання ви будете кожен сам за правилом **світлофора**. За відповідь на високому рівні ви берете леге зеленого кольору (я все знаю, можна рухатися далі), на достатньому — жовтого (знаю, але треба бути уважним), якщо ваша відповідь на середньому рівні — отримуєте червоний колір (увага: небезпека). Якщо ви відповідаєте на низькому рівні — нічого не беремо, бо за даром нічого не буває.

III. Актуалізація опорних знань у поєднанні із спостереженнями за природою.

Уважно прочитайте цитату і скажіть: це опис якої країни?

«Вся місцевість здавалася суцільним садом, а обгороджені лани, приблизно сорок квадратних футів кожний, скидалися на квітники. Лани чергувалися з лісами, де найвищі дерева, на мою думку, були не більше семи футів заввишки. Ліворуч від себе я бачив місто, що нагадувало театральну декорацію...»

Такою прекрасною Гуллівер побачив Ліліпутію.

Уявіть, що герой потрапив до нас із вами. Як би він описав нашу місцевість?

Зараз кожен з вас хай уявить себе Гуллівером. Подивіться на нашу природу так, ніби бачите її вперше. Подумки розійдіться за межі зеленого класу і на одинці поспілкуйтесь з природою. Свої враження запишіть у таблиці від імені Гуллівера.

Я милувався красою....	
Я слухав чарівні звуки....	
Я вдихав аромат....	

Один з учнів отримає особливе завдання — знайти на шкільному подвір'ї рослини, які переконали б Гуллівера в тому, що він потрапив саме до України.

Які символи України ви знайшли на шкільному подвір'ї?

Зчитуємо, що Гуллівер міг побачити, почути, який відчувати аромат.

Зробімо цей краєвид більш мальовничим за допомогою художніх засобів. Дівчата додають до кожного слова епітети, хлопці — порівняння.

Як бачимо, наша природа теж дуже гарна і може зачарувати мандрівника-чужинця. *Але чи свідчить ця краса про чудове життя на цій землі? Доторкніться до землі руками, спробуйте відчувати, що вона вам скаже. Чи легко їй зараз? Закрийте очі, вслухайтесь... Що ви почули? (Земля плаче, бо летиться кров, гинуть люди, горить хліб, руйнуються міста).*

У ч и т е л ь. Як бачимо, прекрасна природа не завжди свідчить про безтурботне і веселе життя. Те, що бачать очі, не завжди відповідає тому, що здатне відчувати серце. Повернімося до Ліліпутії. *Чи казковим є життя її мешканців на тлі змалюваної письменником картини гарної природи?*

Розповіді про виборчу систему, систему державних нагороджень, боротьбу між партіями, причини війни з Блефуску, зазнайкуватість імператора, дріб'язковість тубільців.

Згадаймо, як ставились тубільці до Гуллівера. *За який вчинок вони його почали поважати (епізод про те, як Гуллівер відпустив полонених)?*

РАФТ

Респондент	Аудиторія	Формат	Тема
Гуллівер	земляки	лист	Гуллівер відпускає своїх кривдників
Полонений ліліпут	онуки	казка	
імператор	піддані	наказ	

Але минуло зовсім небагато часу, і Гуллівера засудили на осліплення. *Чому так сталося?* (Не погодився забрати весь флот у Блефуску, тим самим знищити невинний народ).

Бачимо, як швидко забуваються добрі вчинки, якщо ти висловлюєш незгоду з волею людини при владі.

Чи завжди так було в Ліліпутії, чи там діяли якісь інші закони? (Правосуддя було іншим, справедливим).

Перед вами два зображення: богиня правосуддя Стародавньої Греції Феміда і статуя правосуддя Ліліпутії. Впізнайте, хто є хто.

КУБУВАННЯ

(за зображенням статуї правосуддя Ліліпутії).

Завдання на гранях куба:

1. Опиши
2. Проаналізуй
3. Які асоціації викликає
4. Порівняй із системою правосуддя нашої країни
5. Де можна застосувати
6. Знайди «за» і «проти»

У ч и т е л ь. Оскільки ми сьогодні працюємо серед природи, подумайте над таким запитанням.

Як ви вважаєте, за яке ставлення до природи можна розраховувати на винагороду?

Яку заповідь ми порушуємо, коли шкодимо природі?

«Займи позицію»

У ч и т е л ь. У Ліліпутії, як і в кожній країні, є щось хороше і щось погане.

На цих аркушах описані реалії життя Ліліпутії. Дівчата обирають ті, які нам слід запозичити, хлопці — яких запозичувати не слід. Обрані аркуші прикріплюємо на дошці під відповідними смайликами.

Як на вашу думку, з якою метою Свіфт писав «Мандри Гуллівера»? (Засудити звичаї та звички своїх спів-

Учні Вороблячинської гімназії
імені Героя України Віталія Коцюби

Уроки зарубіжної літератури

вітчизників, прищепити їм чесноти й показати, яким має бути суспільство за часів Просвітництва).

А чому героїв твору він зобразив ліліпутами? (Щоб показати дріб'язковість вчинків: навіть ті, які були проти страти Гуллівера, робили це із певних міркувань).

Переважа Гуллівера полягає тільки у великому зрості? (Ні, насамперед у вчинках).

То в чому полягає велич людини?

Перед вами схема, за якою ви маєте відповідати.

«Прес»

1. Я вважаю...
2. Тому що...
3. Наприклад...
4. Отже...

Проблемне запитання

Люди народжуються моральними ліліпутами чи стають ними протягом життя?

Чи може будь-яка людина перетворитись на морального ліліпута?

Робота в групах.

Складання пам'ятки

«Як не перетворитися на ліліпута»

Як ви вважаєте, твір «Мандри Гуллівера» може покращити життя у нашій країні?

У ч и т е л ь. Напевне так, за умови, що його прочитає велика кількість людей. Для цього ви зараз об'єднаєтесь у «трійки», кожна з яких складе свою рекламу твору «Мандри Гуллівера». Оскільки ми працюємо на природі, використовуйте для цього якнайбільше природного матеріалу.

Наша мандрівка підходить до завершення. Уявімо, що ми мандрували не Ліліпутією, а величними королівствами. Ми відвідали три королівства. Охарактеризуйте їх.

Королівство почуттів — воно у серці (які почуття мене охоплюють після уроку).

Королівство думок — воно у нашій голові (над чим я задумався під час уроку).

Королівство дій — це наше майбутнє (де я застосую одержані на уроці знання?).

А тепер підсумуємо наші успіхи, побудуймо вежу з наших оцінок, але перед тим кожен запам'ятає, якого кольору у нього найбільше. Наша найбільша піраміда — зеленого кольору. Це означає, що шлях відкритий, ми можемо йти далі.

IV. Домашнє завдання.

Написати есе на тему «У чому полягає велич людини?»

Пленерні уроки учительки Марії Круглій
для учнів Вороблячинської гімназії
імені Героя України Віталія Коцюби